

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

В. В. Скирда
Б. А. Шрамко

ІСТОРИЯ ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Підручник

Харків – 2018

УДК 903 (100) (075.8)
С 42

Рецензенти:

М. А. Филипчук – кандидат історичних наук, доцент кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки, директор Інституту археології Львівського національного університету ім. І. Франка;

А. А. Чубур – кандидат історичних наук, професор і почесний доктор РАП, доцент кафедри вітчизняної історії Брянського державного університету ім. акад. І. Г. Петровського.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 6 від 24.04.2017 р.)*

Скирда В. В.

С 42 Історія первісного суспільства : підручник / В. В. Скирда, Б. А. Шрамко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 172 с.

ISBN 978-966-285-442-8

У підручнику висвітлено найдовший період в історії людства від появи пращурів людини до появи стратифікованих суспільств. Основна увага приділена проблемам, пов'язаним із часом та місцем походження людини, розвитком мови та мислення, релігії та мистецтва, виникнення рас, розселенням людини на земній кулі, виникненням та розвитком первісної суспільної організації, головних подій, що призводили до змін в структурі первісного суспільства та створення перших державних об'єднань.

Видання розраховано на студентів, викладачів та всіх, хто цікавиться найдавнішим періодом історії людства.

УДК 903 (100) (075.8)

ISBN 978-966-285-442-8

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2018

© Скирда В. В., Шрамко Б. А., 2018

© Правик М. В., макет обкладинки, 2018

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Предмет історії первісного суспільства.....	4
2. Хронологія та періодизація первісного суспільства.....	4
Розділ I. Джерела та історіографія історії первісного суспільства	12
1. Джерела для вивчення історії первісного суспільства.....	12
2. Історіографія первісного суспільства.....	18
Розділ II. Виникнення первісного суспільства	41
1. Походження людини.....	41
2. Найдавніші гомініди.....	48
3. Давні гомініди.....	57
4. Первісне стадо – найдавніша форма людського суспільства.....	66
Розділ III. Розквіт первісного суспільства	87
1. Завершення процесу формування людини.....	87
2. Раси та їх походження.....	90
3. Ранньородова община пізнього палеоліту.....	94
4. Ранньородова община в мезоліті.....	104
5. Поява раціональних знань і мистецтва.....	112
6. Виникнення релігії та її основні форми в первісному суспільстві.....	118
7. Розвинена родова община землеробів і скотарів.....	126
Розділ IV. Розпад первісного суспільства	141
1. Економічні передумови розпаду первісного суспільства... 141	
2. Перехід від матріархату до патріархату.....	152
3. Патріархально-родове суспільство.....	155
4. Перехід від первісного суспільства до класового та становлення держави.....	157
Термінологічний словник	163
Література	169